

Nr 272.

Av herr **Andersson Emil, m. fl.**, i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbets-
tidslag för detaljhandeln m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 96 med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln har såsom huvudregel för lagens tillämpningsområde i dess första paragraf föreslagits följande:

»Denna lag äger tillämpning å rörelse, som avser detaljhandel och i omedelbar anslutning därtill bedriven verksamhet eller som drives å rakstuga, frisersalong, fotografiateljé eller badinrättning, för såvitt i rörelsen till arbete av annat slag än nedan i a)—g) avses för arbetsgivares räkning i regel användas flera än en arbetstagare.»

Kungl. Maj:t har här gjort ett för de mindre företagen betydelsefullt avsteg från det enhälliga sakkunnigeförslag som propositionen i huvudsak bygger på. De sakkunniga ha nämligen föreslagit, att lagen skulle äga tillämpning »såvitt i rörelsen eller verksamheten till arbete för arbetsgivarens räkning i regel användes *minst två arbetstagare*».

Inom den svenska arbetstidslagstiftningen är den regeln gällande, att de minsta företagen skola undantagas från lagarnas tillämpning. Motivet har varit, att de små företagen ha svårt att anpassa sig efter den bundenhet, som följer en lagstadgad arbetstidsreglering. Vidare anses, att inom de små företagen förhållandet mellan arbetsgivare och anställda har en mera personlig karaktär, varför tvingande lagregler på detta område kan verka störande parterna emellan. På grund av detta personliga förhållande måste också kontrollen av lagens efterlevnad bli försvårad.

De sakkunniga vilka representerat olika intressen i denna fråga ha vid sin prövning av lagens tillämpningsområde kommit till den uppfattningen att starka sakliga skäl tala för att icke binda de minsta företagen vid lagens bestämmelser. De ha stannat för att föreslå lagens tillämpning ned till företag med minst två arbetstagare. Men de framhålla att de därvid icke förbisett, »att det för dessa företag stundom kan vara förenat med vissa särskilda svårigheter att ställa sig lagen helt till efterrättelse». De påpeka t. ex. att en springpojke icke kan vara en fullgod ersättare för ett biträde, då denne, på grund av lagens stadganden, måste vara ledig och butiken ändock måste vara öppen.

Med den formulering Kungl. Maj:t givit första paragrafen blir undantaget för småföretagen nära nog illusoriskt. Det är nämligen mycket vanligt att småföretag med en anställd under vissa tider måste ha extra hjälp. De få då »flera än en arbetstagare» och falla under lagens bestämmelser. För att ordna de lagstadgade rasterna o. s. v. nödgas de då skaffa s. k. »avbytare» i en utsträckning, som blir ytterst betungande för dem.

Det har framhållits både i propositionen och i de sakkunnigas betänkande, att även köpmannaorganisationer i stor utsträckning i sina yttranden påyrkat att lagen skulle gälla *alla* företag. Dessa yttranden ha grundats på förfrågningar bland medlemmar. De sakkunniga framhålla dock, då detta refereras, att det synes sannolikt, att de lämnade svaren delvis påverkats av missförstånd. Det kan därför ej vara möjligt att låta dess yttranden få någon avgörande betydelse. Det torde även med största sannolikhet förhålla sig på det sättet att de flesta av de företag, som svarat på frågorna, äro av en storleksordning, att de *i varje fall* komma under lagens bestämmelser. Det är då mänskligt, om deras yrkande på generell tillämpning av lagen tillkommit, därför att de befara, att småföretagens relativa konkurrensstyrka skulle ökas genom en undantagsställning av denna art.

Arbetstidslagen för detaljhandeln föreslås få en giltighetstid av tre år. Under denna tid är det meningen, att man skall samla erfarenheter om lagens verkningar. Under sådana förhållanden måste det anses olämpligt att alltför rigorösa bestämmelser omedelbart införas. Särskilt för de små företagen måste detta bli synnerligen besvärligt. Med hänsyn härtill och med åberopande av vad vi ovan anfört få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag till arbetstidslag för detaljhandeln, att lagen får tillämpning på företag där för arbetsgivarens räkning användes minst två arbetstagare.

Stockholm den 24 mars 1939.

Emil Andersson,
Jäger.

Leon. Hagström.

K. W. Bodin

K. E. Johanson.
